

C i r c e .

(Novella.)

Itt ez a kirakatélet. Fájt a szeme, ahogy az étterem ablakából a diguen torlódó jóllakottak fölött a tükörlapu tengerre nézett. Két napja kóstolta: fajkői breakfast, lunch és diner, játékerem és muló csömör abból a forradalomból, mely leunta vezéralakját a tetejéről. Kegyetlen nőstény a Hir, asszonylégióból ölébe rántotta, mikor ötvenedik évébe fordult, hogy néhány hétig a szeretője legyen. S óh, szent jóhiszeműség, Bálint a friss nász után elvekről beszélt, mire ásitást hallott a frigiai háló-sipka alól. Másnap ereje teljében küszöb ütötte hátát, épen hogy futnia nem kellett, lampionkigyók azonban nem reszkettek az utcán, mikor külföldre küldték, skartba tették. Most itt, körülötte versengő jómód, tizezrek vágya a magaveszejtésre és alig álcázott mondén örömk. Éhező fajtájára gondolt, térdében könnyű útiláz és szemben vele a másik ablaknál megint ott a flamand asszony, nyaka kövérkén vész el vörös hajsátor alatt. Ha az ablakkal átellenben nem ülne mellette lenhaju lánya, hát reklámevő hölgynek, osztendei undinának nézné, akit gazdagok csábszerének ültet oda: a maitre d'hotel. Két nap óta tizedszer látja, vizen és szárazon illeg előtte, az esti koncerten már került is Bálint, sőt sértően fordult el és szemivel a lányára utalt, mintha izenné: azt add nekem, az kell nekem, ki az apja e norvég költeménynek, a zsenge szókeségnek, aki mintha most szökött volna melléd egy leányiskolából, valamelyik szüzgulyából! Asztalod mellől éjszakra néz, dűnaktól a fjordok felé, vakító jeges távolba, ahol már forrónak tetszik a hideg. Szemsugara lopva keresztezi anyja mohó tekintetét, remegő villája alig talál a szájához, meg ne zavard, te asszony, vagy némbér, mit bánom én, akármiféle vagy, ha anyja vagy is e finomságnak, ha anyja vagy, no megállj, te fogsz fizetni elrontott fiatalságomért! S mig boszantó gonddal nyelte Bálint az osztrigát, étvágytalan turkált az ételben vizavija. És komisz játékba kezdett Bálint. Illetlenül hangosan kiáltotta egy feszesfrakkos pincérnek:

— Fizetni, gyorsan! Mikor megy a hajó Dover felé?

Percek alatt az asszony is fizetett. S egy óra mulva egyszerre értek hárman a hajóra.

Hirtelen boruban hagyták el a kikötőt, nem is ringott már a kicsi jármű, hanem orra felé bukott előre, vagy emeletnyire ágaskodott, úgyhogy farfedelzetét korbácsolta a víz. Pedig parti vihar volt mindössze, kényeskedett a tenger, az Öregisten rátarti rokona. Dunkerque felé a felsőtétben meszes foltok csillantak, homokzátornyok talán, egy-egy sirály fente rajtuk a csőrét; Bálint azonban északnak fordult, amerről a szél verte az esőt. Nem látta az asszonyt és nem kereste még a lányát, nyugtalan földről először került háborgó vizekre: ám itt se félt a wiking vizektől, dühösen várta tőlük a testi szenvedést, öröme telt volna durva rosszullétben, hogy lelke csömörét elfelejtse. Csak a dülöngő bárkáját figyelte, holott mondták neki, a láthatárig kell emelkedni, elvonatkozni a himbálódzástól, különben tőle is vár a tenger áldozatot. Daltalan, kopárképű frizek leszegezett ágy-székeken heverték és egykedvűen törölték arcuk verejtékét, belsejük viharjelző cseppjeit. Bálint mihamar kigyenesedett, ledobta szőrös takaróját: terpeszállásában toronynak tetszett, mellyel nem bír a zimankó. Izmai százszor többre feszültek, mint amennyit idegei kívántak, sós párást szitt a melle fujtatója, de kék szeméből gyerekes panasz sirt a mélybe. Nyers valója tettetni indult s belsejét a tenger percekig őszintévé tette. Alakja még az edzett férfié volt, — milyen szép, milyen erős! gondolta az utánajött asszony, — ilyen a hatalom lakása,

melynek ablakából azonban a roncsolt mult világgá mormol unt szerelmet és pállott jelszavakat. Szürke sapka alatt csapzott fürtök, néhány ráncon a titkolt romlás, szeme alatt szarkalábak, ajkán a szóranyiló közöny s a tördelve kulcsolt kezek mintha hívnák valahonnan a tisztaságot. Így keresett még valakit, aki egészséges a hajón és körülnézett.

Makacs asszonyüldözője odatámaszkodott a fedélközi lépcső karfájához. Heroizmus nélkül, egyszerűen állta az elemek mérget, mint a tenger lánya. Jobbjában vesszőt suhogtatott s amint a szél füttyült, taktusra verte vele combját, míg másik félkezével ölelte sápadt lányát, aki csak anyjához simulva látszott gyermeknek. Az asszony szeme követelve huzta közelebb a férfit, természetessé vált, hogy ennek oda kellett mennie és bemutatkoznia. Érthetőn mondta nevét a hölgy: Madame Usedom. Brüggeben, a holt városban kongat ilyet a harang, ahogy ez a női alt zengett e darab végtelenségben. Néhány lépésre otromba árboctetön sercegett a marconigraf, apránként nyelvelt a rütidővel: nekem ordíthatsz, megszibbre beszélek a dédapádnál is! Bálint olyan volt, mint az az árbo, szunnyadó szikra készült kiszökni belőle, de Madame Usedom gyorsan vágott eleibe a bemutatkozás befejezésével: „Lányom, Ammie!” Bálint a karját kínálta Anna Máriának s úgy indultak lefelé az étterembe, hogy aki mer, az eszik valamit. Felfogott szoknyája alatt megvillantak az asszony őzikebokái, sulytalan szárvastestén annál ijesztőbb volt a hajboglya, a mythoszi torzfej, mely pedig szabályosan szép görög profilt takart. Ammie bágyadtbetegen kapaszkodott Bálintba, villámtalan felhőfoszlány volt e zivatarban, Bálint szeméből melegget esdő.

Odalent csak citromot nyalt, anyja teát rendelt; Bálint vakmerőn harapnivalót is hozatott. Szemét le nem vette a lányról, pedig arcában vájkált Madame Usedom toladó tekintete. Künn a bukdácsoló hajó körül tompán bögött az ár, tajték csapott a kerek ablakhoz, melyek pillanatokra a feneketlenbe merültek, majd csorogva hányták le a zöld hullámokat. Idelent szemek acélját köszörtülték össze, szavak zárthelyi viadalja pengett, az asszony szimplán kérdezte:

— A kontinensről?

— Nagyon is a belsejéből, Madame. Magyar vagyok. Bocsánat, ha eszem.

— Ön nagyon egészséges. Londonban jó dolga lesz. Láttam hirtelen fölkerelkedését, azt hiszem oda igyekszik?

— Oda. Bár nem rágom szívesen a cheoset és a jó konyha se céloim.

— Politika, vagy asszony? kérdezte a hölgy és teltidomu teste szabályosan dőlt a hajóval.

— Jóval egyszerűbb dolog, kenyér.

Bálintnak eszeágában se volt bevallani, hogy küldetése van. Madame Usedom savanyu bort szüröcsölt, aztán ragyogva hajolt az asztalra:

— Ah, Londonban keresi a kenyerét?

Bálint egy nevet hazudott!

— Az Atlantica részvénytársaságnál.

— És — és van már lakása?

Mintha valaki piszkos kézzel nyúlt volna Bálintához, kinosan keresett ez menedéket a szeplőtelen leányorcákon: a te anyád ez a nemtudommi? És tagolva kérdezte:

— Lakásom?

Madame Usedom hunyt pillák alól folytatta:

— No igen, mert a sógoromnak, Mr. Suppannak penziója van a Queens Gardens negyedben. Ajánlom a figyelmébe!

Azzal már föl is kelt, lánya tétován utána.

— Megbocsát, Ammie gyöngéledik, lefektetem. És elkiment, vesszőjét félelmetes eréllyel kapva

hóna alá. Ammie, a testetlen álom, anyja derekába fogódzott és úgy biccentett Bálint felé bucsut, mintha szólna: te még nem ismered az anyámat! Bálint egyedül maradt az étteremben és félt. Szemben a falon egy képkeretből hidegen nézett rá a walesi herceg, oh, semmi volt gépfegyvert fordítani vissza az eféle urak ellen, jární bitófa árnyában és ujjongó utcákon előre hallani a holnapi átkot. De itt ülni és tehetetlenül várni, míg fejére lázad a visszajáró tegnap, száz asszonytól mákonyos, dőre élete, — Bálint remeget, mint gyógyuló morfinista fecskendője láttán. Soha! gondolta borzongva, lerázom ezt az asszonyt, mint zsrpárna perget le maradék víz-csöppet. Könnyre tán érdemes két halottom őrzöm: a hirt és a szerelmet. Mit akar újra ez a néember? Kilóra méri a férfi voltom, milyen utszéli volt, mikor merte mondani: „Ön nagyon egészséges!” Nem egészséges, de gyógyult vagyok. A bestia, vesszőt [hajlított a kezé-

ben, varázsvesszejét, itt a tengeren kire is emlékeztet? Akihez sújt, az disznóvá változik, akárcsak. . .

Madame Usedom visszajött. Megállt a rögzített asztal előtt, kissé rekedten kérdezte:

— Mr. Valentin, mit mert Ön rólam feltételezni, mikor érdeklődtem, hogy van-e már lakása?

Bálint fölkel és nem is érezte, hogy ing a hajótest. Madame Usedom elé lépett, fejét hátra szegte, szeméből gyűlölet és gyöngeség kísérté szavait:

— Madame Usedom, segítsen megnyerni lánya szerelmét, kezét!

Circe rikoltott, vesszeje bántón, félkörben süvített, aztán végigvágott a férfi arcán, véres csikot írva oda örökre. Bálint szédülten bukott az asszony lábához, jaj, ki tudja, sertéssé süllyedt és fogott a vérén az ősi, csunya varázs?

Molter Károly.

Csanády-versek.

EN NINCSENASSZONYOM.

Ma várandós lett megint az este.

Széthulló partján állok, állok,

Újra látom idegen, drága tested

Vágyaim közé odavetve

Azon az ágyon.

Minthogyha megint pihegne, élne

Fejed alatt megrokkant párnám,

S takarómon lágyan ölelvén téged

Mintha minden ránc elbékélne

Betelve csókon.

Szined, illatod, formád, beszéded

Minden nőben ma vakon ittam.

Minden féynél ma fényesebbre gyulladt

A te nagy asszonyfényességed

Jövő, tünöben.

Iratlan tintám, éleillen vérem

Gyül, gyül, gyilkos, balladás nászra,

Hideg, halott, nőt nem ringatott ágyam

Kacag gögösen, vakfehéren

És megvirradok.

AKARLAK.

Eredj előre Hétfő, hü cseléd.

Eressz kantárt, a végzés így akarja,

Utól ne érjen a vágy, a féltés,

Klastromgyújtásra, holnapi nászra

Szükülő falka.

Jelentsd én Vasárnapasszonyomnak:

Komor tornák hóbortos, hős bolondja

Szüz koszorúját összetéptem

S kengyelbe léptem könnyen, vakmerőn,

Bús — mosolyogva.

Már meg nem térek, már meg nem állok.

Verik az útam lázas érverések,

Csókatkók csengve el-el hullnak,

Megsántulnak a legbüszkébb vágyak

Míg odaérek.

Siess. Ne kimélj sarkantyút, vasat:

Fusson, rejtőzzék, üldözöm, kívánom,

Nyomomban felvert vadnyöstének

Viruló vére hull kardom élén

S megyek, megyek . . . .

Örökké nyergelt, soha célt nem ért,

Vak paripámon.